STOCKHOLMS TIVOLI

Stockholms Tivoli

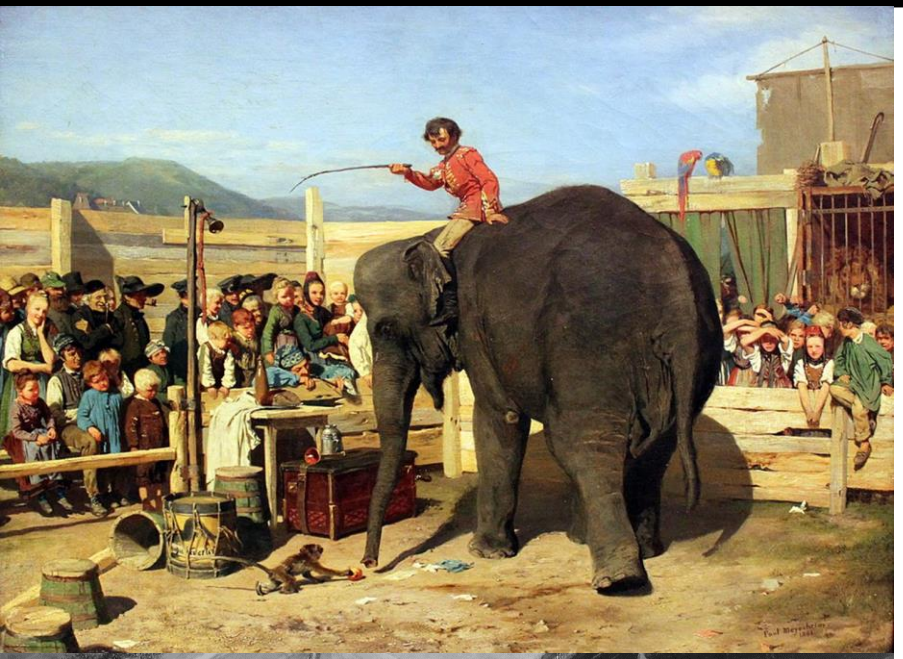

Tierbude; Fotogravur nach einem Gemälde von Paul Friedrich Meyerheim (1842-1915)

Den 7 augusti 1898 hölls Socialdemokratiska arbetarepartiets Bastiljfest på Stockholms tivoli, med ryttare, nationalgardister, månglerskor och många andra. På scen gestaltades Bastiljens stormning med stormklockor, kanoner och knallar av gevärsskott. Stormstegar och barrikader restes och gatläggning revs. Folket gick till storms mot tyranniet och hyllade frihetens gudinna. Intäkterna från evenemanget gick till Stockholms nya Folkets hus.

Stockholms Tivoli

1899 års karta över Stockholm, del av Södra Djurgården

Tierbude; Fotogravur nach einem Gemälde von Paul Friedrich Meyerheim (1842-1915)

Stockholms Tivoli

Stockholms Tivoli var en nöjespark vid Djurgårdsslätten på Södra Djurgården i Stockholm, grundad 1850 och inköpt av Skansen år 1901, varpå området bildade den nedre Solliden, och sträckte sig mellan Skansens nuvarande huvudingång över Galejanområdet till nuvarande Sollidsporten.

Stockholms Tivoli invigdes den 5 augusti 1850. Planerna på ett tivoli på Djurgården tog fast form under 1840-talet, och 1845 biträdde folklivsforskaren Nils Månsson Mandelgren utarbetande av planen för Stockholms Tivoli 1849 fick man mark uppe på berget, på nuvarande Skansen. Tivolit öppnade året därpå, men brann ner den 21 augusti, endast 16 dagar efter öppnandet. Det byggdes dock upp igen och blev populärt i början av 1880-talet.

Ingången till Stockholms Tivoli var belägen där Skansens huvudingång nu finns och sträckte sig upp på Skansenberget, upp till där Solliden nu ligger. Området Tivoliberget inbegrep också den nuvarande Galejan på Skansen, vilken då kallades Öfvre Tivoli och omskrivs som det ursprungliga, gamla Tivoli.

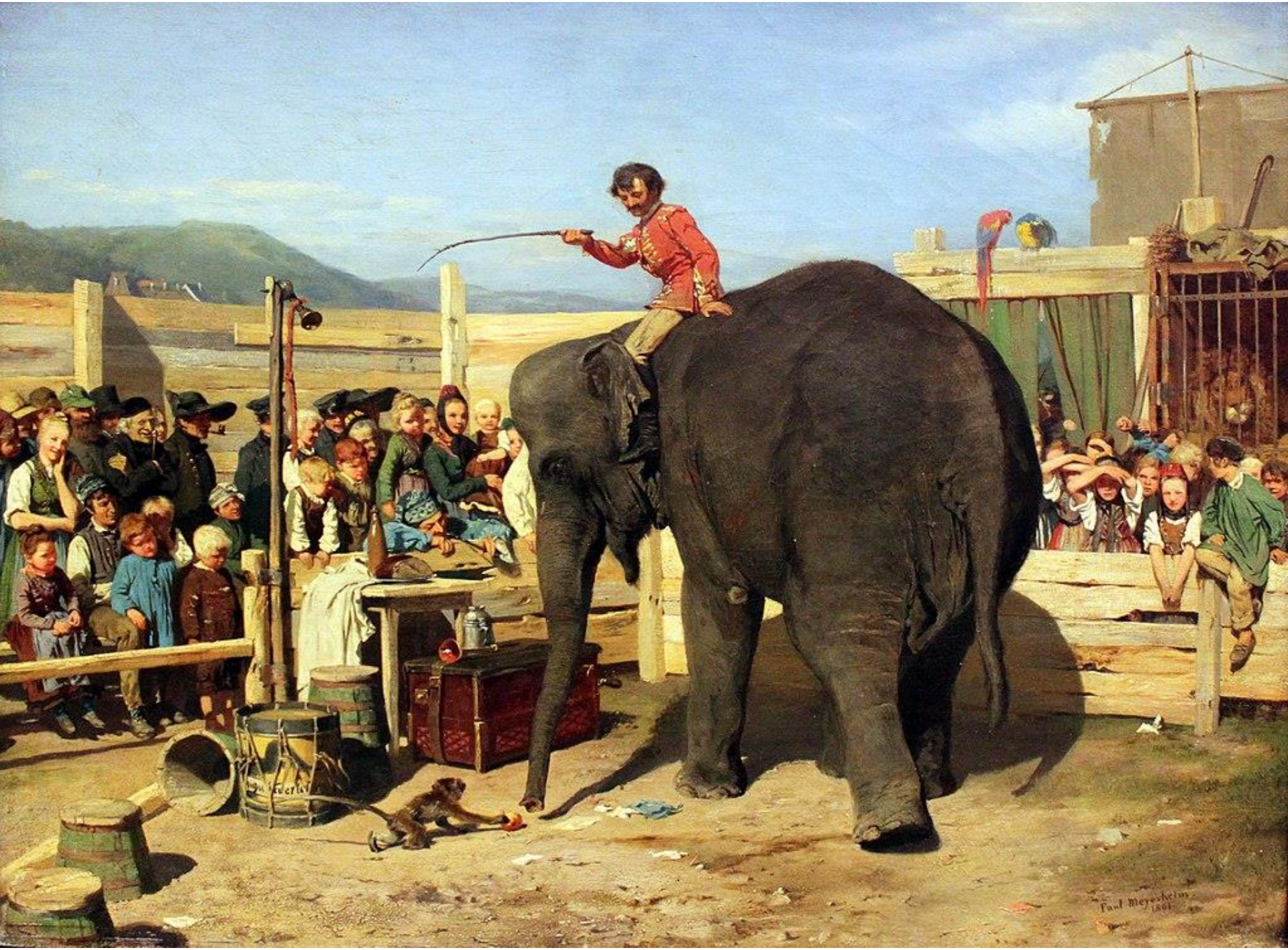
Paul Meyerheim
1861

Stockholms Tivoli

Tivoli förefaller, åtminstone i början, ha visat lindansare och ett vaxkabinett. Ett expanderat program i mitten av 1890-talet omnämner ett rikt utbud av sångare, musiker, jonglörer, akrobater, lindansare, komiker, djurtämjare, fyrverkeriartister och pantomimgrupper.
Men Tivoli erbjöd även karuseller, rutschbanor, teatrar, kägelbanor, restauranger och ett menageri med främmande djur.

Under en barnkarneval 1895 framförde en Mr Cooke ett lejon till häst. Samma år vann den "boxande kängurun" stora framgångar, vilket en entusiastisk reporter från DN kallade programmets clou.
I Tivolis menageri hölls borneoapor (krabbmakak), brunbjörn, Kapucinapa, isbjörn, kamel, kungstiger, leopard , puma, pelikaner och spanska getter. Flertalet av djuren levererades av den största djurhandlaren vid den tiden, Carl Hagenbeck i Hamburg.

I Stockholms Tivoli nämns också två asiatiska elefanter vid namn, Sheriff och Kongo. Dessutom verkar det som om Tivoli hyrde in en grupp med fyra elefanter och medföljande singhalesiska mahouter (elefantdrivare) från Carl Hagenbeck.

Den tyske konstnären Paul Meyerheim målade motiv från samtida menagerier.

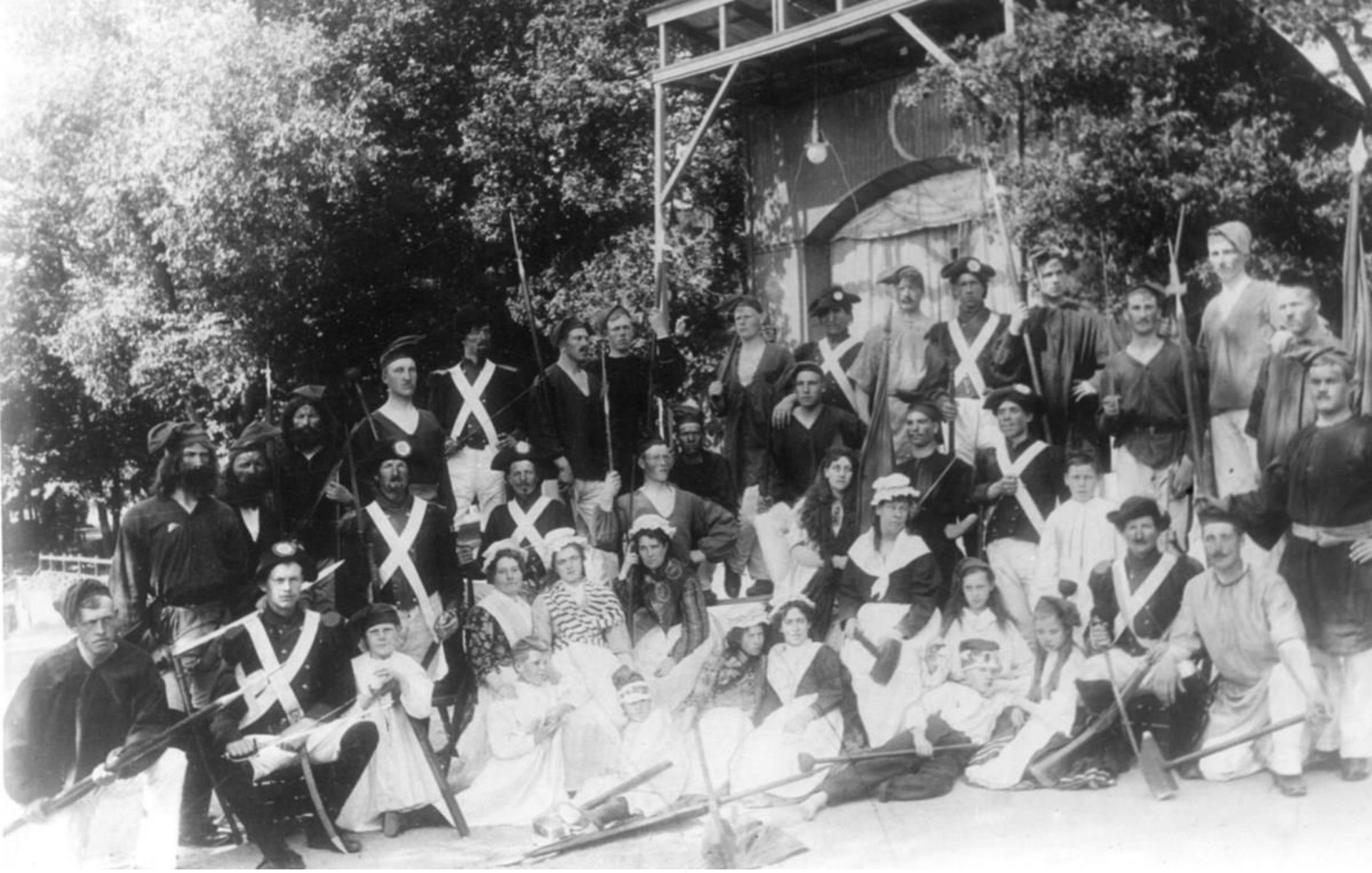

Den 7 augusti 1898 hölls Socialdemokratiska arbetarepartiets Bastiljfest på Stockholms tivoli, med ryttare, nationalgardister, månglerskor och många andra. På scen gestaltades Bastiljens stormning med stormklockor, kanoner och knallar av gevärsskott. Stormstegar och barrikader restes och gatläggning revs. Folket gick till storms mot tyranniet och hyllade frihetens gudinna. Intäkterna från evenemanget gick till Stockholms nya Folkets hus.

Stockholms Tivoli

Men Tivolis främsta attraktion var dansbanan, en av de första offentliga i Stockholm. Offentlig dans var förbjuden inpå slutet av 1880-talet, men lagligt på ett avstängt område där man avkrävdes på entreavgift, eftersom det då räknades som slutet sällskap.

Det fanns flera teatrar inom Stockholms Tivolis område. På somrarna sägs Stockholms Tivoli ha haft synnerligen förstklassiga föreställningar. Den populära revyteatern Kristallsalongen låg en bit ovanför Skansens nuvarande huvudentré. Direktör för Kristallsalongen var Anna Hoffman-Uddgren, kallad nöjeslivets drottning i sekelskiftets Stockholm. Hoffman-Uddgren uppträdde till en början som chanteuse på Tivolit. Teaterverksamheten upphörde 1924, då byggnaden byggdes om till danspalats. Den revs några år därefter för att ge plats åt Skansens huvudentré och grunden utgör nu dammen vid Skansens rulltrapp. En annan teater, där bland andra Sigge Wulff uppträdde, var Victoria-Teatern.

Stockholms Tivoli

Victoria-Teatern var en friluftsteater inom Stockholms Tivoli på Djurgården i Stockholm 1881-1901.

Tivolits egen teater låg där Spegeldammen innanför Skansens huvudentré numera finns, bakom dåvarande Alhambra. Teatern var en äldre liten salong och lokalen blev ombyggd 1882, fick en stor glasveranda och gavs namnet Victoria-Teatern, efter Sveriges nya kronprinsessa Victoria av Baden. När Kristallsalongen öppnades i närheten år 1892 ändrades namnet istället till Victoriasalongen. I slutet av 1890-talet då Kristallsalongen överläts till Anna Hofman-Uddgren gav hon även teaterföreställningar här. Båda dessa teatrar blev stora succéer under de närmaste 20 åren.
År 1901 upphörde Tivolit och uppgick istället i friluftsmuseet Skansen som hade brett ut sig på området.

Första filmförevisningarna i Stockholm:
Den 21 juli 1896 visade en fransk fotograf Lumièrs Kinematograf med Rörliga kolorerade Fotografier i naturlig storlek i Stockholm.[2] Föreställningen ägde rum på Victoria-Teatern och Kristall-Salongen.

Stockholms Tivoli

Anna Hofman-Uddgren som Fia Jansson i Emil Norlanders revy Den förgyllda lergöken i Kristallsalongen 1900

Kristallsalongen var en friluftsteater inom Stockholms Tivoli på Djurgården i Stockholm 1892-1924.
Teatern ritades av arkitekten Rudolf S Enblom vilken hade blivit inspirerad av liknande byggen på Parisutställningen 1889.
I slutet av 1800-talet överläts Kristallsalongen till Anna Hofman-Uddgren som även gav teaterföreställningar på Victoriateatern, som låg bakom Alhambra. Båda teatrarna blev stora succéer under de närmaste 20 åren.
Höjdpunkten för Kristallsalongen blev Emil Norlanders sommarrevyer under 1900-talets första år.
Anna Maria Viktoria Hofman-Uddgren, ursprungligen Hammarström, född 23 februari 1868 i Hedvig Eleonora församling, Stockholm, död 1 juni 1947 i Bromma i Stockholm, var en svensk skådespelare, varietéartist, manusförfattare, teaterledare och regissör. För hennes artistnamn förekommer även stavningarna Hofmann och Hoffman

Stockholms Tivoli

Viola, Anna och Alice omkring år 1915.

GRÖNA LUNDS TIVOLI
INGÅNG